

Kilder

Her får du 5 kilder, der alle sammen handler om kolonihaver.

Din opgave er at undersøge og diskutere hvordan kolonihaver opfattes i kilderne og hvordan man kan se at kolonihaver også er en del af den måde man politisk forsøgte at forholde sig til hele den store nye arbejderklasse i slutninge af 1800- og starten af 1900-tallet.

Hvem skal bruge kolonihaverne?

Hvem står bag kilderne - og hvad er deres mål?

Er de selv kolonihaveejere?

Er de interesseret i have dyrkning eller noget andet, der kan komme ud af kolonihaverne?

Synes du det er et positivt eller negativt syn, der er i kilderne?

Hvordan opfattes kolonihaveejere i kilderne?

Hvad skal kolonihaverne bruges til?

Hvem eller hvad har gavn af kolonihaverne?

Er der forandringer over tid?

Kilde 1: Om fattighaver og agergemysse [grøntsager] (1821)

Uddrag af en henvendelse fra landgreve Carl af Hessens første brev til Aabenrå.

Overbevist om, at have- og agerbrug ganske særligt frembyder en såre sundhedsbefordrende beskæftigelse og understøttelse for forarmede og trængende, blev forrige år Slesvig by af Mig de midler anvist, som af denne vej, tillige uden overvældende vanskelighed og uden truende bekostelighed, turde føre til væsentlig lettelse af fattigforsorgen. Hvorledes nu herefter allerede dersteds et antal trængende familier er blevet forsynet med nogen jord til dyrkning af agergemysse.

Hans majestæt Kongen er ej heller lidt interesseret i denne sag.

Under henvisning hertil, forventer jeg da også nu, at magistraten ([byrådet] i Aabenrå pligtmæssigt og samvittighedsfuldt snarest gørligt lader dette almennyttige arbejde nyde fylkets, og succesive giver Mig underretning om det i den henseende besluttede og iværksatte.

Kilde 2: Kongebesøg i kolonihaverne (1908)

Uddrag fra en reportage fra Kong Frederik 8.s rejse gennem Jylland, hvor han blandt andet besøgte landets første egentlig kolonihaverforening der blev oprettet i Ålborg i 1865.

Majestæterne blev modtaget af en æresport ved indgangen, hvor havebrugerens børn var opstillet med flag. Kongen og dronningen kørte derefter gennem kolonien og gjorde ophold i formanden, købmand Schrøders have, hvor de blev budt på en forfriskning. Her bød Schrøder kongeparret velkommen og oplyste, at efter at haverne var flyttet, var de blevet 25 pct. Større (1250 kvadratalen / 550 kvadratmeter): prisen var 13 kr om året i jordleje og 3 kr i vandafgift. Disse udgifter kunne rigeligt dækkes om ved salg af havens produkter, og endda havde man nok til egen husholdning. ”Og alt, man således selv har avlet, smager ikke så lidt bedre end det, man køber”, sagde formanden.

Han fortsatte: ”her samles efter endt dagsarbejde mand, hustru og børn, der er adspredelse og arbejde for dem alle fra den mindste til den største og god og sund motion i frisk luft. En sådan benyttelse af fritiden opretholder det gode familieforhold, hvor det i mange tilfælde måske ville have været anderledes. Oprettelsen af disse små haver ved byerne er en af de største og mest samfundsnyttige opgaver, vor tid har at opvise”, sluttede købmand Schrøder.

Kongen takkede for rundvisningen og smagsprøver og roste haverne, ”som bringer så meget godt for så mange hjem og hæmmer drikfældighed og andet ondt.

Kilde 3: En solskinshistorie (1920)

Landstingsmand fortæller i bladet 'Kolonihaven' i 1920.

En dygtig og sjælden flittig Haandværker fik i 1918 et stykke Havejord. Han havde før Krigen, men maaske særlig i Krigsaarene tjent godt, men det var gaaet ham som så mange andre i de store Byer: Kammeraterne, Fristelserne og Fritiden i Forbindelse med hans egen Lyst førte ham ofte bort fra Hjemmet, og ved hans hjemkomst var det ikke altid Glæde og Lykke, der tilførtes Hjemmet, men undertiden endog Brutalitet og Haardhed over for dem i Hjemmet, som han ellers holdt så meget af og var god imod.

Ved Erhvervelsen af det før omtalte Stykke Havejord droges han i sin Fritid derud, og ved Besparelsen af Penge, som han ellers satte til paa daarlig Maade, kunde han allerede i 1919 bygge sig et Lysthus ude i Haven, hvor hele familien kunde opholde sig baade Dag og Nat i en del af Sommertiden. At der deraf fulgte Lykke og Velsignelse for ham og hele familien, var øjensynligt for alle, der kendte forholdene.

Kilde 4: Moralsk opdragelse (1907)

Uddrag af Jens Riis: "Om Kolonihaver og deres betydning for Samfundet".

Den moralske indvirkning, som kolonihaverne kan bidrage til, vil være størst for børnenes Vedkommende derved, at de i første Række undgaard de ofte slette Paavirkninger som Livet på Gaden i mindre godt selskab kan medføre. Dernæst er de i Haven under Forældrenes stadige Tilsyn. Endvideres øves de i Lydighed ved at forbydes at betræde de tilsaaede Bede eller beskadige de forskellige Planter og ikke gaa i andre Folks Haver eller røre noget fremmed uden Tilladelse, hvad der med andre ord vil sige, at de derved øves i at skelne mellem "mit og dit". Desuden vænnes de lidt efter lidt til at vise Omhu for blomster og Planter, hvorved deres Ordenssans udvikles.

Kilde 5:Tale (1986)

Uddrag af Borgmester i Glostrup Gunner Larsens tale ved Kolonihaveforbundets præmieuddelingsfest i 1986.

Hvis jeg fik stillet spørgsmålet: Hvad er en kolonihave? Så ville jeg svare: Det er et sted, hvor man har det godt i sin fritid, og hvor man rekreerer sig. En park er også et rekreativt område, men der er den store forskel, at en traditionel park passes og plejes af det offentlige, så publikum kan nyde den, - men på en passiv måde. I en kolonihave skal man selv sørge for pasningen, og resultatet heraf giver en særlig glæde. Alle kender til glæden ved at have lavet et godt stykke arbejde. Det gælder både håndværkere, kontorfolk og f. eks. Borgmestre. Når jeg færdes i kolonihaveområdet i Ejby, er det mit indtryk, at der udføres meget godt arbejde. De enkelte haver sirligt anlagt og passes til fuldkommenhed. Haverne er langt flottere end f. eks i egentlige sommerhusområder, og der er en helt anden stemning i kolonihaveområder end i villakvarterer og i sommerhusområder. Kolonihavefolksnakker mere sammen og kommer hinanden ved og sørger for gennem organisering i foreninger og forbund mange gode fællesaktiviteter.